

Usmonova Odinoxon Sobirovna
Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi
Isayeva Nargiza Hakimovna
Farg'ona viloyati Quvasoy shahar
18-umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi

1-4-SINF MATEMATIKA DARSLARIDA O'YIN TEXNALOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Annotatsiya: Boshlang'ich ta'limda matematika darslarida o'yin texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarni darsga bo'lgan qiziqishini rivojlantirish va dars samaradorligini oshirish uchun xizmat qiladi. Maqolada boshlang'ich sinflarda matematika darslarida qo'llaniladigan o'yinlarning turlari, qo'llanilish usullari va o'quvchilarning bilim samaradorligini oshirishni qulay yo'llari yuzasidan fikr- mulohazalar bildirilgan.

Kalit so'zlar: Texnologiya, rasmlı rebus, belgi, harfli rebus, qoidalar.

Аннотация: Использование игровой технологии на уроках математики в начальной школе способствует развитию интереса учащихся к уроку и повышению эффективности урока. В статье рассматриваются виды игр, используемых на уроках математики в начальных классах, способы их использования и наиболее удобные способы повышения знаний учащихся.

Ключевые слова: Техника, рисунок ребус, символ, буквенный ребус, правила.

Annotation: The use of game technology in mathematics lessons in primary education serves to develop students' interest in the lesson and increase lesson effectiveness. The article discusses the types of games used in math lessons in the primary grades, the methods of their use, and the most convenient ways to increase students' knowledge.

Keywords: Technology, picture rebus, symbol, letter rebus, rules.

O'zbek xalqining ulug' allomalaridan biri Abu Rayhon Beruniy o'z asarlarida yosh avlodga bilim berishning turli yo'llari va vositalari haqida tushunchalar bergan bo'lib, ularni mustaqil fikrlaydigan, yangilik yarata oladigan qilib tarbiyalash xususida to'xtalib o'tgan. "Qadimiy xalqlardan qolgan yodgorliklar" asarida Beruniy dars samaradorligini oshirish yo'llarini izlash, bolalarning xotirasini rivojlantirishga, fikrlashga o'rgatishni ta'kidlab o'tgan. Maqsad, bolani zeriktirmaslik, darslarni bir-biriga o'xshamagan ko'rgazmali, didaktik o'yinlardan foydalanib o'tish. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining 45 daqiqaga bir joyda o'tirib darsni tinglashlari juda murakkab kechadi. Bunday murakkab jarayonlarni bola ongiga mavzuni qiyinchiliklarsiz singdirish uchun o'yin va ta'lim faoliyatlarini chambarchas bog'lash lozim. Ya'ni dars jarayonida ta'limiy va harakatli o'yinlardan foydalanish ta'lim samaradorligini biz istagan darajadanda yuqori bo'lishiga erishishimizga yordam berishi mumkin.

Dars samaradorligini oshiradi: harakatli, zamon talabiga mos, yuksak dizaynli, barchani o'ziga jalb eta oladigan ko'rgazmali qurollar, o'quvchilarning yoshiga mos va qiziqarli didaktik o'yinlar, har xil ranglarda tovlanuvchi chizmalar, jadvallar ...

Matematika darslaridagi o‘yinlarga quyidagi talablar qo‘yilgan.

1. Matematik o‘yinlar o‘quv predmetlari bo‘yicha dastur materialiga muvofiq yo‘sinda tanlanishi lozim.
2. Matematik o‘yin unda qatnashuvchilarga bilimlar bo‘yicha ma‘lum talablar qo‘yiladigan yo‘sinda ishlab chiqilishi kerak.
3. Matematik o‘yinning muvaffaqiyatli o‘tishi uning maqsadini yaqqol aniqlashiga bog‘liq. Chunki bunda o‘quvchilarning fikrini maqsadli yo‘nalishga solish, ularning ishini bajarishga qiziqishini oshirish imkoniyati tug‘iladi.
4. O‘yinlarni tanlashda ma‘lum izchillikka rioya qilish ham zarur. Mazmunan qiyin o‘yinlardan oldin osonroq o‘yinlarni o‘tkazib, o‘quvchilarni navbatdagi o‘yinlarga puxtaroq tayyorlash juda muhimdir.
5. Matematik o‘yinlarning qoidasini va tashkil etilishini tuzish va ishlab chiqishda o‘quvchilarning o‘ziga xos xususiyatlarini, ularning turli (b o‘sh va kuchli, faol va loqayd) guruhlarini hisobga olish kerak.
6. O‘yinning qoidalari sodda, aniq bo‘lishi va yaqqol ifodalanishi lozim.
7. Har bir o‘quvchi butun o‘yin jarayonida faol ishtirok etishi kerak. O‘z navbatini uzoq kutish o‘yinga qiziqishni susaytirishi mumkinligini unutmaslik kerak.
8. Har bir o‘yinga umumiy va yakka tartibda yondashish, undagi topshiriqlarning qiyinlik darajasini va qanchasi mustaqil holda bajarilishini hisobga olish kerak.

Matematik o‘yinlardan darsning har bir bosqichida foydalanish tavsiya etiladi. Bundan tashqari darsdan tashqari to‘garaklarda, sinfdan tashqari mashg‘ulotlarda foydalaniladi. A. Suxominskiy ta‘biri bilan aytganda: «O‘yinda bolalar oldida olam ochiladi, shaxsning ijodiy qobiliyatlari namoyon bo‘ladi».

Matematika darslarida didaktik o‘yinlar ta‘limning ko‘rgazmaliligini, o‘qituvchining nutqini va bolalar harakatini o‘z ichiga oladi. Buning natijasida ko‘radiar, eshitadilar va sezadilar!

“Ha”, “Yo‘q” o‘yini uchun qo‘llaniladigan savollar:

1. 20 dan 22 ni ayrib 88 sonini hosil qilish mumkinmi?
2. Stol ustida bitta ch o‘p bor. Sindirmasdan uning yordamida uchburchak hosil qilish mumkinmi?
3. Qo‘shiluvchilardan biri 8 ta orttirilsa, yig‘indi 8 taga ortadimi?.
4. Ko‘payuvchi 4 marta orttirilsa, ko‘paytma 2 marta ortadi. Shu rostmi?

Matematik o‘yinlar ta‘lim jarayonida bolalarni o‘qitish, tarbiyalash va kamol toptirishda muhim ahamiyat kasb etadi. O‘yin paytida bolaning ijobiy ish faoliyatini kuchaytiradi, ixtiyoriy diqqatini, xotirasini takomillashtiradi. O‘yinda o‘quvchilar o‘zlari sezmaganda juda k o‘p harakatlarni,

mashqlarni bajaradilar, turli masalalarni yechadilar. Matematik o‘yinlarda ertak va multfilm qahramonlaridan foydalanilsa, o‘quvchilar uchun juda qiziqarli bo‘ladi.

“Mozayka” o‘yini.

Biror qoida qog‘ozga qirqib tarqatmalarda yoziladi va o‘quvchilar uni to‘g‘ri joylashtirib o‘qib berishlari kerak. Rasmlar qirqib qo‘yiladi, o‘quvchi o‘sha rasmni birlashtirib, rasmda tasvirlangan narsa haqida gapirib berishlari kerak. M: Uchburchak, to‘rtburchak, aylana, konus. va hokazolar.

Demak, mavzularga moslab chiqarilgan har bir k o‘rgazma qurol ham didaktik material hisoblanadi. Ko‘paytirish jadvallari, geometrik shakllar, formulalar, masalalar yechish uchun berilgan chizmalar. Ko‘pgina ko‘rgazma qurollarni: jadvallar, ba‘zi modellar, individual foydalanish uchun abak, payetka, hisoblash materiallari, tarqatma materiallarning ba‘zi turlari va boshqalarni o‘quvchilarning o‘zlari yasashi mumkin. Har bir ko‘rgazmali qurolni tayyorlash o‘quvchilarda unga nisbatan qiziqish hosil qiladi. Uni matematik strukturasi bilish ishtiyoqi tug‘iladi. Bu esa o‘quv materialini yaxshi tushunishga va o‘zlashtirishga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. M.E. Jumayev, Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasidan praktikum. (O‘quv qo‘llanma) Toshkent. “O‘qituvchi” 2004- yil.
2. M.E. Jumayev Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasidan laboratoriya mashg‘ulotlari. (O‘quv qo‘llanma) Toshkent. “Yangi asr avlodi” 2006- yil.
3. www. tdpu. Uz
4. www. pedagog. uz